

80-9

ΒΑΣΩ ΚΑΤΡΑΚΗ

A
1980-9
c.2

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΒΑΣΩ ΚΑΤΡΑΚΗ

ΕΘΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΟΥΤΖΟΥ

ΑΘΗΝΑ 1980

Ευχαριστώ τον Λάμπρο Γατῆ για τὴ βοήθειά του στὴν
πραγματοποίηση τῆς έκθεσης αὐτῆς.

Βάσω Κατράκη

Πρῶτο ἐξώφυλλο: Ψαράδες
Τελευταῖο ἐξώφυλλο: Εἰρηνικὸ II

Ἔκδοση: Ἐθνικὴ Πινακοθήκη
Ἐπιμέλεια: Ἐθνικὴ Πινακοθήκη
Ἐγχρωμες διαφάνειες - φωτογραφίες: Φωτογραφικὸ ἐργαστήριο
Ἐθνικῆς Πινακοθήκης (Β. Ψηρούκης)
Ἐκτύπωση: Γραφικὲς Τέχνες Κ. ΜΙΧΑΛΑΣ Α.Ε.

Τὶς κορνίζες φιλοτέχνησε τὸ Ἐργαστήριο
Ε. Λυμπεράκη Σόλωνος 19

Ἀθήνα, 1980

1900 - 1980

2. Althea's mother

Althea, 1980

Βαθιά είναι η σοβαρότητα με την οποία η Βάσω Κατράκη από την αρχή της καλλιτεχνικής της παρουσίας αντιμετώπιζει τη χαρακτηριστική.

Νέα κοπέλα όταν άρχισε να ασχολείται μ' αυτή βρήκε, όπως και η Γερμανίδα χαράκτρια Καίτε Κόλλβιτς, τους δυνατότερους έρεθισμούς για την τέχνη της μέσα στη ζωή του λαού και ακόμα περισσότερο στα γεγονότα, που από την εποχή της συντάρασαν τα λαϊκά στρώματα στα οποία άρχισε να γίνεται συνείδηση ή ανάγκη για μόρφωση, εξέλιξη, κοινωνική κατοχύρωση.

Στο μεσοπόλεμο ένωσε, όπως και άλλοι ευαίσθητοι καλλιτέχνες, το μεγάλο πρόβλημα της καθυστερημένης χρονολογικά προσαρμογής της τέχνης στα νέα κινήματα που από τις αρχές του αιώνα μας συντάρασαν τη ζωγραφική - χαρακτηριστική και έθεταν τους συνειδητούς καλλιτέχνες αντιμετώπους με αυτά που συντηρούσε ή παράδοση της ρεαλιστικής σχολής. Η ύπαρξη του προβλήματος αυτού και η μεγάλη βοήθεια των φωτισμένων δασκάλων Κεφαλληνού - Παρθένη όμαδοποίησε την απόφαση όρισμένων καλλιτεχνών να ακολουθήσουν στην τέχνη και στη ζωή ένα δρόμο τελείως νέο για την ως τότε αστικοευγενέστατη νοοτροπία των συμβιβασμών στους οποίους είχαν ένταχθει οι γνωστότεροι, με μοναδική εξαίρεση τους Χαλεπά και Μαλέα, καλλιτέχνες.

Έτσι μιá ομάδα ζωγράφων - χαρακτών ανάμεσα στους οποίους μοναδική γυναίκα ή Κατράκη προχώρησαν σε ένα προβληματικό έξπρεσιονισμό, σε μιá νέα φάση της νεοελληνικής χαρακτηριστικής, που πρέπει να θεωρηθεί, μετά την προσφορά του Γαλάνη, ως η πιό δημιουργική στην ιστορία της νεοελληνικής χαρακτηριστικής.

Ένδιαφέρον παρουσιάζει για τον ιστορικό της τέχνης ή χρονολογία γεννήσεως όλων αυτών των χαρακτών. Είναι γεννημένοι μετά το 1910 και μεγαλωμένοι στα χρόνια που σημάδεψε ή Μικρασιατική Καταστροφή. Η Κατράκη, που πολλές φορές ένωσε το ξεριζώμα, μορφοποίησε εικόνες γεμάτες από την πίκρα, τη στέρηση, τη σκλαβιά και την άδικία. Η έπαφή της με την τέχνη του Κεφαλληνού της έδωσε την τεχνική γνώση της χαρακτηριστικής που έσμιζε με το πραγματικό μεγάλο ζωγραφικό και σχεδιαστικό της χάρισμα.

Πολύ συχνά ή Κατράκη υπηρέτησε με την τέχνη της τους ιδεολογικούς στόχους και τους κοινωνικούς σκοπούς όπου τάχτηκε από τα χρόνια των σπουδών της, ποτέ όμως, ακόμα και σε αφίσες ή ήμερολόγια περιστασιακά δέν κινήθηκε σε διαφορετικό ποιοτικό επίπεδο απ' αυτό της ύψηλης σαραντάχρονης δημιουργίας της.

Έκείνο που σφραγίζει το έργο ενός καλλιτέχνη δέν είναι βέβαια οι

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Γεννήθηκε στο Αιτωλικό του Μεσολογγίου το 1914. Σπούδασε ζωγραφική και χαρακτική στην 'Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της 'Αθήνας όπου είχε καθηγητές τούς: Κωνσταντίνο Παρθένη και Γιάννη Κεφαλληνό. 'Οργάνωσε την πρώτη της άτομική έκθεση στην 'Αθήνα το 1955 και ακολούθησαν άλλες πέντε, το 1955, 1959, 1961, 1966, 1972 μία στη Θεσσαλονίκη το 1961 μία στο Πεκίνο το 1964 και μία στη Βουδαπέστη το 1965. Πήρε μέρος σε τρεις Πανελλήνιες, σε πολλές ομαδικές εκθέσεις στην 'Ελλάδα και σε διεθνείς (στο Κάιρο το 1947, στη Στοκχόλμη την ίδια χρονιά, στη Ρώμη το 1953, στη Γενεύη το 1954, στη Μπιεννάλε του Σάο Πάολο το 1957, στη Μπιεννάλε Χαρακτικής της 'Αλεξάνδρειας το 1958, στο Λουγκάνο την ίδια χρονιά, στο Τόκιο το 1960, στη 33η Μπιεννάλε της Βενετίας και στην 'Εκθεση Βαλκανικών Χωρών στο Βουκουρέστι το 1977, στη Στουτγάρδη και στη Λευκωσία της Κύπρου το 1978 στην 'Εκθεση Σύγχρονοι 'Ελληνες Ζωγράφοι και Χαρακτες).

Τιμήθηκε με το πρώτο βραβείο Χαρακτικής στη Μπιεννάλε της Μεσογείου της 'Αλεξάνδρειας και με το βραβείο Λουγκάνο το 1958 και με το «Ταμαρίν» Διεθνές βραβείο λιθογραφίας στη Μπιεννάλε της Βενετίας.

Ζεί και εργάζεται στην 'Αθήνα.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΡΓΩΝ ΒΑΣΩΣ ΚΑΤΡΑΚΗ

ΞΥΛΟΓΡΑΦΙΕΣ

- 1 *Μάχες τὸ Δεκέμβρη, 1944*
0,30 × 0,40 μ.
- 2 *Μανιάτικο μοιρολόϊ*
0,12 × 0,20 μ.
- 3 *Προσφορά σ' ἓνα νεκρὸ*
0,14 × 0,23 μ.
- 4 *Ξεχειμαδιὸ*
0,07 × 0,14 μ.
- 5 *Κηδεΐα στὴν Κατοχὴ*
0,07 × 0,14 μ.
- 6 *Τρία μικρὰ πορτραῖτα ἀπὸ τὸ βιβλίο «Μεσολόγγι» τοῦ
Φωτιάδη*
0,125 × 0,175 μ.
- 7 *Ἀπὸ εἰκονογραφήσεις βιβλίων καὶ περιοδικῶν*
- 8 *«Γιὰ σένα, γιὰ μένα, γιὰ ὅλο τὸν κόσμο Χαραγμένο
γιὰ τὸ Γιῶργο»*
0,17 × 0,17 μ.
- 9 *Διαδήλωση στὴν Κατοχὴ*
0,06 × 0,195 μ.
- 10 *Ἀπελευθέρωση, 1944*
0,105 × 0,15 μ.
- 11 *Κορίτσια στὸ μπαλκόνι, 1943*
0,225 × 0,285 μ.

12 *Νεκρή φύση, 1943*

0,19 × 0,24 μ.

13 *Άγροτικό, 1950*

0,13 × 0,21 μ.

14 *Μικρό τοπίο, 1950*

0,13 × 0,21 μ.

15 *Ο Μύλος του Νικολάρα, 1950*

0,18 × 0,24 μ.

16 *Τοπίο I, 1950*

0,18 × 0,24 μ.

17 *Η ζωή στη γειτονιά μου, 1950*

0,17 × 0,35 μ.

18 *Μεροδούλι, μεροφάϊ, 1951*

0,13 × 0,44 μ.

19 *Η φτωχή και ρέμπελη ζωή των ψαράδων, 1951*

0,13 × 0,44 μ.

20 *Γυρισμός απ' τα χωράφια I, 1951*

0,095 × 0,45 μ.

21 *Γυρισμός απ' τα χωράφια II, 1951*

0,14 × 0,41 μ.

22 *Μικρό πορτραίτο κοριτσιού*

0,20 × 0,26 μ.

23 *Τοπίο με έλιές*

0,26 × 0,35 μ.

- 24 *Οί κεραμιδάδες, 1951*
0,26 × 0,38 μ.
- 25 *Ἀθήνα 1944, 1952*
0,31 × 0,52 μ.
- 26 *Ἀλκῆς*
0,21 × 0,32 μ.
- 27 *Ἡ Μπούκα*
0,29 × 0,39 μ.
- 28 *Ρήγας Φεραῖος*
0,30 × 0,40 μ.
- 29 *Τοπίο II*
0,26 × 0,35 μ.
- 30 *Τοπίο σὲ ὄρθιο ξύλο*
0,23 × 0,31 μ.
- 31 *Ἀποψη σὲ ὄρθιο ξύλο*
0,23 × 0,31 μ.
- 32 *Ἀραξοβόλι*
0,29 × 0,32 μ.
- 33 *Ψαράδες στὴ λιμνοθάλασσα*
0,13 × 0,15 μ.
- 34 *Καλαμωτὰ στὴ λιμνοθάλασσα*
0,22 × 0,40 μ.
- 35 *Τὸ κορίτσι μὲ τὸ περιστέρι*
Λινόλεουμ, 0,23 × 0,36 μ.

12 Νεκρή 36 Δέντρα
0,19 × 0,28 μ. 0,20 × 0,35 μ.

13 Άγρο 37 Μπούρτζι
0,13 × 0,22 μ. 0,25 × 0,40 μ.

14 Μικρά 38 Περίπατος
0,13 × 0,22 μ. 0,36 × 0,60 μ.

15 Όμιλ 39 Άναδουλειά
0,18 × 0,27 μ. 0,36 × 0,60 μ.

16 Τόπι 40 Τραπεζάκια
0,14 × 0,22 μ. 0,33 × 0,48 μ.

17 Η Γα 41 Τò κορίτσι με τις άφελιες
0,17 × 0,25 μ. 0,27 × 0,49 μ.

18 Μικρά 42 Κοπέλα
0,13 × 0,22 μ. 0,22 × 0,55 μ.

19 Η Γα 43 Περιστέρι
0,13 × 0,22 μ. 0,23 × 0,23 μ.

20 Τόπι 44 Περιστέρια
0,095 × 0,14 μ. 0,28 × 0,32 μ.

21 Γουαρ 45 ΧΡΩΜΑΤΙΣΤΕΣ ΞΥΛΟΓΡΑΦΙΕΣ

22 Μικρά 45 Πρωινό, Αίτωλικό, 1951
0,20 × 0,28 μ. 0,22 × 0,32 μ.

23 Τόπι 46 Ήλιοβασίλεμα, 1952
0,26 × 0,35 μ. 0,26 × 0,38 μ.

- 47 *Ψαράδες με βροχή, 1947*
0,14 × 0,24 μ.
- 48 *Ψαράς με απόχη, 1947*
0,17 × 0,20 μ.
- 49 *Μικρός ψαράς, 1953*
0,21 × 0,25 μ.
- 50 *Ψαράδες με βροχή, 1954*
0,22 × 0,45 μ.
- 51 *Τὸ κορίτσι με τὰ κίτρινα, 1954*
0,26 × 0,39 μ.
- 52 *Τὸ ἀγόρι με τὸ σκοῦφο, 1954*
0,22 × 0,34 μ.
- 53 *Τὸ κορίτσι με τὰ κόκκινα, 1955*
0,35 × 0,50 μ.
- 54 *Προφίλ*
0,24 × 0,39 μ.

ΟΙ ΩΡΕΣ ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

- 55 *Πρωῖνὸ*
0,35 × 0,50 μ.
- 56 *Ὦρα 9*
0,35 × 0,50 μ.
- 57 *Ὦρα 11*
0,35 × 0,50 μ.

- 58 *Μεσημέρι*
0,35 × 0,50 μ.
- 59 *Δειλινὸ*
0,35 × 0,50 μ.
- 60 *Βράδιασμα α' β'*
0,35 × 0,50 μ.
- 61 *Νυχτερινὸ α' β'*
0,35 × 0,50 μ.
- 62 *Νυχτερινὸ μὲ φεγγάρι*
0,35 × 0,50 μ.
- 63 *Νυχτερινὸ Μεσολόγγι (Μακέτα)*
0,27 × 0,36 μ.
- 64 *Δειλινὸ στὴν Ἐρέτρια (Μακέτα)*
0,27 × 0,36 μ.

ΧΑΡΑΚΤΙΚΗ ΣΕ ΠΕΤΡΑ

1955

- 65 *Κορίτσι*
0,53 × 0,76 μ.
- 66 *Μικρὸ γυμνὸ*
0,53 × 0,76 μ.
- 67 *Πορτραῖτο ἀγοριοῦ*
0,53 × 0,76 μ.
- 68 *Μικρὴ κοπέλα I*
0,53 × 0,76 μ.

- 79 Κοπέλα
0,53 × 0,76 μ.
- 80 Κοπέλα
0,53 × 0,76 μ.
- 81 Νέος άντρας
0,53 × 0,76 μ.
- 82 Ψαράδες
0,76 × 0,76 μ.
- 83 Το κορίτσι με το καπέλο
0,66 × 0,76 μ.
- 84 Γύφτοι
0,58 × 0,90 μ.
- 85 Άραμπάς
0,48 × 0,86 μ.
- 86 Ψαράδες I
0,76 × 1,05 μ.
- 87 Ψαράδες II
0,76 × 1,05 μ.
- 88 Μανάδες 1 - 7
0,75 × 1,05 μ.
- 1958
- Μανάδες 8 - 10
0,75 × 1,05 μ.

Μανάδες 11 - 12

0,70 × 1,00 μ.

89 *Προφίλ κοπέλας*

0,53 × 0,76 μ.

90 *Κοπέλα με τὰ μαῦρα*

0,53 × 0,76 μ.

91 *Γυμνὲς κοπέλες I*

0,56 × 0,87 μ.

92 *Μάνα*

0,49 × 0,76 μ.

93 *Χαιρετισμὸς*

0,75 × 1,05 μ.

1959

94 *Τὰ πρῶτα βήματα*

0,62 × 0,94 μ.

1960

95 *Δέντρα I*

0,58 × 0,90 μ.

96 *Δέντρα II*

0,75 × 1,05 μ.

97 *Ἐλεύθερη Ἀθήνα*

0,75 × 1,05 μ.

1962

98 Σαρωνικός
0,70 × 1,00 μ.

99 Μικρός καβαλάρης
0,75 × 1,05 μ.

100 Καβαλάρης I
0,75 × 1,05 μ.

101 Καβαλάρης II
0,75 × 1,05 μ.

102 Τρεῖς καλημέρες
0,53 × 0,81 μ.

103 Μάνα με παιδί
0,53 × 0,80 μ.

104 Περίπατος στην Κέρκυρα
1,00 × 3,00 μ.

1963

105 Μινωϊκά 1 - 10
0,45 × 0,45 μ.

106 Μάνα με παιδί
0,53 × 0,76 μ.

107 Ψαράς
0,53 × 0,76 μ.

108 Ἀμαζόνα
0,75 × 1,05 μ.

109 Κοπέλες γυμνές II
0,75 × 1,05 μ.

110 Προσμονή
0,75 × 1,05 μ.

111 Πεντελικό
0,75 × 1,05 μ.

112 Ψαράδικη φαμελιά
0,75 × 1,05 μ.

113 Μαῦρο ἄλογο
0,75 × 1,05 μ.

114 Ἄσπρο ἄλογο
0,75 × 1,05 μ.

1964

115 Ἴκαρος I
0,75 × 1,05 μ.

116 Μινωϊκό
0,75 × 1,05 μ.

117 Διάλειμμα
0,90 × 1,30 μ.

1965

118 Ένατένιση
0,75 × 1,05 μ.

119 Μητρότης
0,75 × 1,05 μ.

120 Μοναχικό
0,75 × 1,05 μ.

121 Τρεῖς χάριτες
0,75 × 1,05 μ.

122 Άλλος κόσμος
0,75 × 1,05 μ.

123 Άπειλή
0,75 × 1,05 μ.

124 Ένδοστροφή
0,75 × 1,05 μ.

1966

125 Κάθετη σύνθεση
1,05 × 2,60 μ.

126 Κατακόρυφη σύνθεση
1,04 × 3,14 μ.

127 Ίκαρος II
0,75 × 2,70 μ.

128 Ίκαρος III
1,06 × 1,15 μ.

129 *Πτώση*

1,04 × 2,70 μ.

1968

130 *Άναμνη I*

0,75 × 1,05 μ.

131 *Άναμνη II*

0,75 × 1,05 μ.

132 *Σπάραγμα I*

0,75 × 1,05 μ.

1969

133 *Μορφή I*

0,53 × 0,76 μ.

134 *Φιγούρα μικρή*

0,53 × 0,76 μ.

135 *Φιγούρα μεγάλη*

0,62 × 0,94 μ.

136 *Παναγία I*

0,62 × 0,94 μ.

137 *Παναγία II*

0,62 × 0,94 μ.

138 *Ίκαρος IV*

0,75 × 1,63 μ.

139 *Πλατυτέρα I - IV*

0,75 × 1,05 μ.

1970

140 *Τὸ νησι*

0,75 × 1,05 μ.

141 *Μάνα μὲ παιδὶ*

0,75 × 1,05 μ.

142 *Ἀναπαράσταση*

0,75 × 1,05 μ.

143 *Κατάσταση I*

0,65 × 1,70 μ.

144 *Κατάσταση II*

0,76 × 1,70 μ.

145 *Κατάσταση III*

0,92 × 1,76 μ.

146 *Κατάσταση IV*

0,75 × 1,05 μ.

147 *Παιδικὸς κόσμος*

0,58 × 1,68 μ.

1971

148 *Ἄνθρωπος μὲ τὸν ἥλιο*

0,50 × 0,70 μ.

149 Μικρό δάσος
0,57 × 1,06 μ.

150 Θαλασσινό
1,000 × 1,30 μ.

151 Τò δάσος
1,06 × 1,92 μ.

1972

152 Συντεταγμένες
0,75 × 1,05 μ.

153 Ήλιος I
0,75 × 1,05 μ.

154 Τò χρέος τῆς Ἀντιγόνης
1,10 × 1,10

155 Ἀνάκριση
1,06 × 1,35 μ.

156 Ἐρημιὰ
0,75 × 1,05 μ.

157 Γοργόνα
0,60 × 1,63 μ.

1973

158 Μάσκα
0,75 × 1,05 μ.

1974

159 *Μεταπολίτευση (ἀφίσα)*
0,75 × 1,05 μ.

160 *Ἄλογα*
1,06 × 1,66 μ.

161 *Γοργόνα II*
0,75 × 1,05

162 *Μνήμη Ἑλῆ*
0,75 × 1,05 μ.

163 *Ἡλέκτρα*
0,75 × 1,05 μ.

1977

164 *Κεφάλι καὶ ἥλιος*
0,53 × 0,76 μ.

165 *Ἡλιος II*
0,75 × 1,05 μ.

166 *Τοπία*
0,75 × 1,05 μ.

167 *Μοναζιά τῆς Ἀντιγόνης*
0,75 × 1,05 μ.

1978

168 *Ψαράς με παραγάδι*
0,53 × 0,76 μ.

169 *Μορφή II*
0,53 × 0,76 μ.

170 *Μορφή III*
0,53 × 0,76 μ.

171 *Κοπέλα με παιδί*
0,52 × 1,51 μ.

1979

172 *Τὸ παιδί με τὸν ἥλιο*
0,53 × 0,76 μ.

173 *Φόρμα*
0,62 × 0,94 μ.

174 *Ἡλιος με σίδερα*
0,75 × 1,05 μ.

175 *Μοναξιά*
0,75 × 1,05 μ.

176 *Ἐπίσκεψη I - IV*
0,75 × 1,05 μ.

177 *Κοπέλα με περιστέρι*
0,75 × 1,05 μ.

178 *Μορφή IV*
0,75 × 1,05 μ.

179 *Σπάραγμα II*
0,75 × 1,05 μ.

159 Μεταπο II
0,75 × 1,58 μ.

160 Αλφα III
0,73 × 1,58 μ.

161 Κοπέλα με ταύρι
0,72 × 1,54 μ.

162 Μημή Έλφ
0,75 × 1,05 μ.

163 Το κούρι με τόν
0,73 × 1,58 μ.

164 Φόρμα
0,92 × 0,94 μ.

165 Πάνος με κρο
0,75 × 1,58 μ.

180 Ειρηνικό I
0,75 × 1,63 μ.

181 Ειρηνικό II
0,78 × 1,46 μ.

182 Έντολή
0,94 × 1,50 μ.

183 Παναγιά με τὸ δελφίνι
0,76 × 1,45 μ.

184 Χωρίς Ταυτότητα
0,75 × 1,05 μ.

ΠΙΝΑΚΕΣ

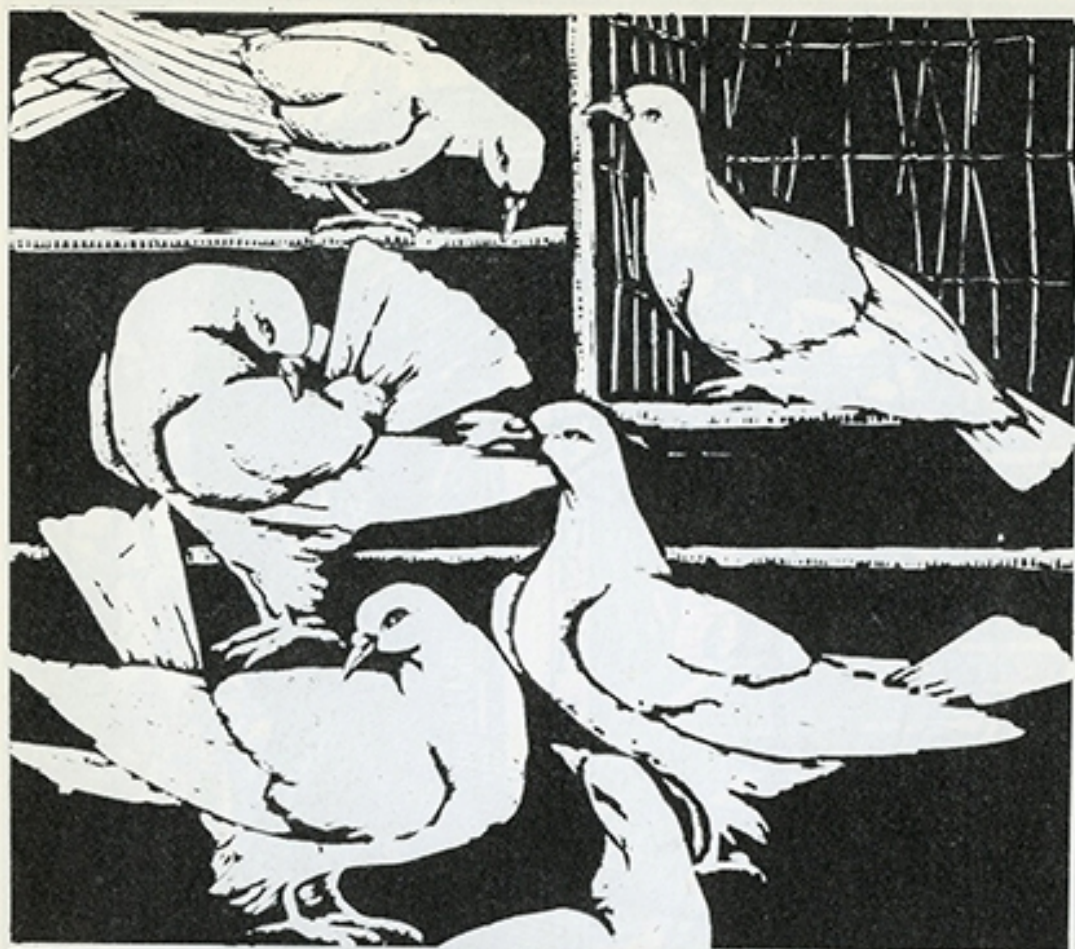

18

19

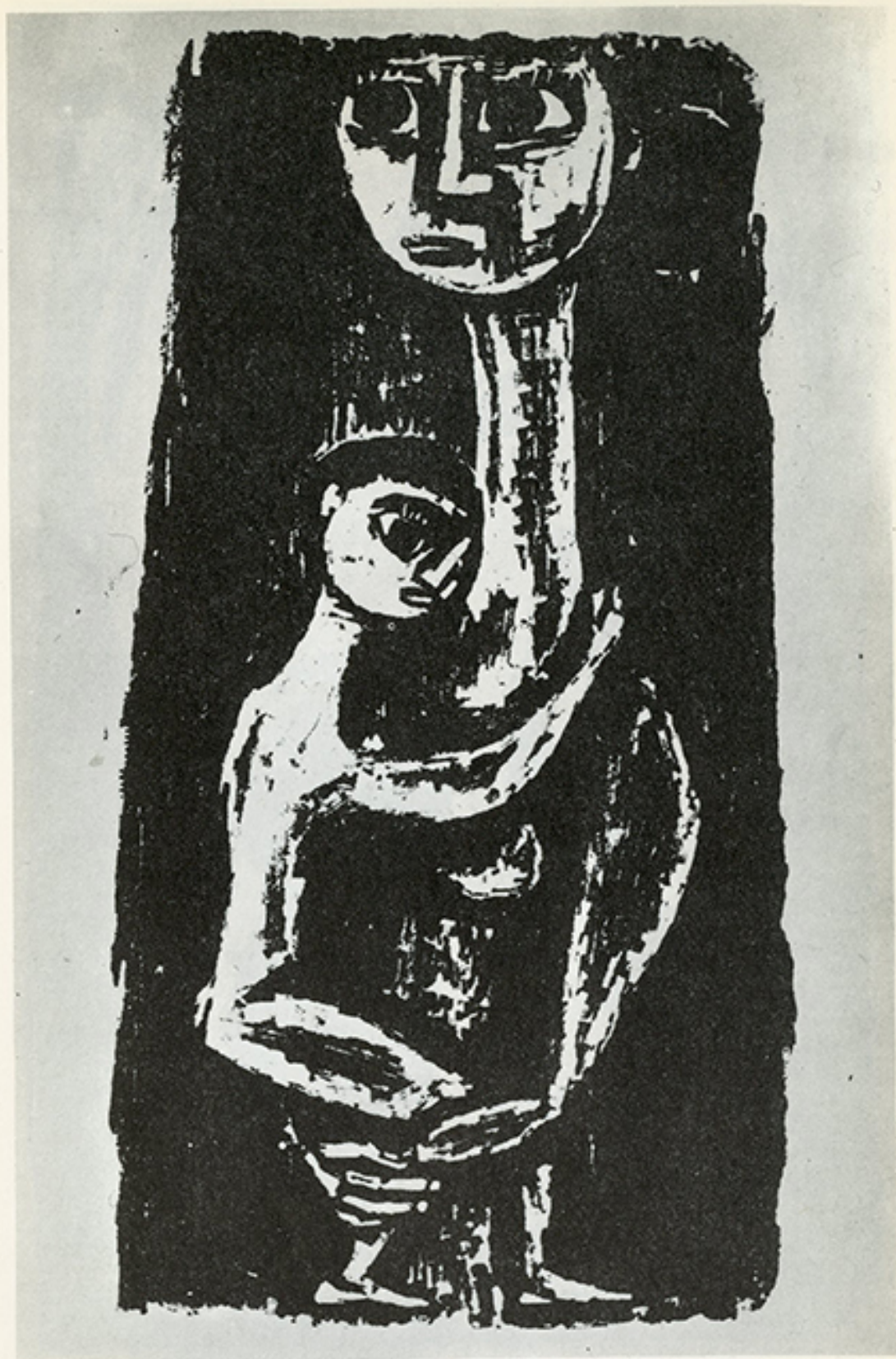

44

26

ΕΘΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΟΥΤΖΟΥ